

Tsak alig hogy hűtöm éppen meg nem romlot,
 Hogy az álnok őrdög szüntelen ofstromlot,
 Sűrű tűzes nyila ugyan reám omlot,
 Neha reménfégem réz fzerint meg-bomlot.

Zugva jőt fülemben az őrdög fugása,
 Kegyetlemb volt hogy fem az Tatár rabláfa,
 Feleytet vétkemnek elézfámláláfa,
 Ez volt romláfomra rémitő szolláfa:

Emlékezzél reá hogy fogadáfodat,
 Fel bontád, s-meg-tsalád teremő Uradat,
 El-vesztetted immár szép boldogfáfodat,
 Metzfefz életeddel? öld meg te magadat.

Puskával szablyával avagy hegyes törrel

.....

HAJNÓCZY IVÁN DR.

Adalék Szabó Károly Régi Magyar Könyvtára I. kötetéhez.

SZABÓ Károly R. M. K. I. k. 334. l. 778. sz. a. a következőket közli:

«(Nagy-Szombat.) 1645. KERTI Fábían. *Maria Aeternitatis Beatae Porta Sancta, azaz, Maria Az Boldog Őrdöke-Valoságnak Szent Aitaja* Mellyet maga költségével Nyomtattatott, és a' Jesus Tarsasaganak gondviselése alatt, a' Nagy-Sombati és Győri Collegiumban levő Boldog Szűz Maria Congregatioinak ajándékozott 1645. esztendőben. A' Tisztelendő és Bőcsületes KERTI Fabian. Pap. Weszprémi Kanonok és Szalai Esperest. 12-r. 188 lap. — Elül: címl., ajánlás 4 sztlan lev.

Vajon azonos-é e könyv azzal, melyet SÁNDOR István, *M. Könyvesház* 34. l. *Epitome Pietatis Mariana*e czim alatt mint lőcsei 1647-iki nyomtatványt említ, s melyet HORÁNYI szerint SÁMBÁR Mátyás jésuita írt, meg nem határozhatom.

Egyetlen péld. a pesti egyetem kvtárában.»

SZABÓ Károly tehát a fenti könyvet KERTI Fábiónak tulajdonította és feltette, hogy Nagyszombatban nyomtatták. Az állítás első része nem fogadható el. A könyv címe csak annyit mond, hogy a kiadás költségeit KERTI Fábían viselte. Ezért került a neve a címlapra; ennek a kornak általános szokása az irodalmi mecénás nevének ilyen módon való megörökítése. Hihetetlen is volna, hogyha ő volna a könyv szer-

zöje vagy sajtó alá rendezője, oda tegye neve elé, hogy «A' Tisztelendő és Bőcsületes.»

Magában az imádságoskönyvben is két helyen találjuk bizonyítékát annak, hogy KERTI Fábián csak a nyomtatási költséget adta. A könyv ajánlását «KERTI Fábián Pap» írta (Marianak Az Boldog Órökke Valóság Szent Aitajanak Es az halálra vált hiveknek Kegyelmes Annjának). Ebben ennyit mond magáról: «Meltosagos, 'felséges Szűz, im, ennek a' kis könyvecskének ki nyomtatására... én két fillért hozok.» A másik adat a könyv legvégén olvasható: «Kegyes ólvasóm, Immár elvegeztem és a' könyu-nyomtató prés alá-is adtam volt e' könyvecskémet, mikor hír, és level érkezett Simegből, hogy a bőcsületes kerti FÁBIÁN Pap, a' ki költséget adott volt a Congregationnak ennek a könyvecskének ki-nyomtatására, el-nyugodott a' Jesusban...» Ebben az utóbbi idézetben már nyilván a szerző beszél KERTI Fábiánról, mint tőle különböző személyről.

Ha nem KERTI Fábián, ki más hát e könyv szerzője? Okunk van arra, hogy a Jézus Társaságából való NÁDASI Jánost tartsuk annak. SOUTHWELL Nathanael,¹ jezsuita bibliografus (1598—1676) szerint kortársának, NÁDASI Jánosnak 1645-ben «*Maria porta sancta aeternitatis*» címen magyarnyelvű munkája jelent meg. Ilyen című könyvet 1645-ből, vagy csak a XVII. századból sem ismerünk egyebet, mint a SZABÓ Károly által ismertetett és tévesen KERTI Fábiánnak tulajdonított művet. El kell tehát fogadnunk e könyv szerzőjének NÁDASI Jánost.

A nyomtatás helyéül Nagyszombatot jelölte meg SZABÓ Károly. De csak a valószínűség alapján. (Zárójelben.) SOUTHWELL szerint Pozsonyban nyomtatták. Ha tehát hitelt adunk ennek a határozott állításnak SZABÓ Károly föltevésével szemben, akkor kimondhatjuk azt is, hogy a könyv nyomtatási helye: Pozsony.

Állításaink ROSTY Kálmán S. J.-nek a *Magyar Könyvszemle* 1881. évf. 238. lapján megjelent közlésére támaszkodnak. Ugyane közlés alapján SZTRIPSZKY Hiador (*Adalékok*. Budapest 1912.) 143. l., 181. sz. a. NÁDASI János könyvét (a szerző nevének említése nélkül) mint külön

¹ Bibliotheca Scriptorum Societatis Jesu. Opus inchoatum a R. P. Petro RIBADENEIRA Eiusdem Societatis Theologo anno salutis 1602. Continuumatum a R. P. Philippo ALEGAMBE Ex eadem Societate, usque ad annum 1642. Recognitum, et productum ad annum Jubilaei 1675. A Nathanaele SOTVELLO Eiusdem Societatis Presbytero. Romae, ex Typographia I. A. de Lazzeris Varesii. 1676. Fol. pp. XXXVI—982, et 1 f.

művet említi. Ez az adat az Adalékokból törlendő lenne — SZABÓ Károly i. h.-ének a fentiek értelmében való helyesbítése után.

LÁSZLÓ VINCE
ciszt. r. tj.

Adalékok a külföldi magyar sajtó bibliographiájához.

Az alábbiak első részében az 1919—1925 közötti időben külföldön megjelent forradalmi irányú magyar időszaki sajtó, az úgynevezett emigrációs sajtó bibliografiájához adok néhány adalékot. Hozzácsatolván a második részben egyéb külföldi hírlapokban és folyóiratokban megjelent cikkek jegyzékét, melyek ugyancsak forradalmi irányzattal magyar viszonyokkal foglalkoznak vagy a forradalmak bukása után külföldre menekült magyarok tollából származnak.

I.

1. **Ádám és Éva.** Fel. szerk. STENZEL, Johann. Ind. 1924 márc. 14-én. Wien. Kiad. Julius Fischer Verlag. Ny. «Ring» Druck- u. Verlagsgesellschaft. Megjelent hetenkint. 1924. I. évf. 1—9. sz.

2. **Akasztott Ember.** Az egyetemes szocialista kultúra orgánuma. Fel. szerk. HARTL, Franz. Ind. 1922 nov. 1-én. Wien. Kiad. Barta Sándor. Ny. Elbemühl. Megjel. határozatlan időközökben. 1922. I. évf. nov., dec., 1923. febr., 1923. márc. 20-án *Ék* címen.

3. **Bécsi Kurir.** Fel. szerk. ZILÁHI László. Ind. 1924 jan. 17-én. Wien. Kiad. Major József. Ny. Engel u. Söhne, jan. 31-től Köstelbauer Fr. és Tsa. Megjel. minden csütörtökön. 1924. I. évf. 1—12. sz. Az 5., 8. és 9. számnak két, ill. három kiadása van.

4. **Bécsi Magyar Ujság.** Szerk. RÓNA Lajos, 1920 febr. 13-tól LÁZÁR Jenő. Főszerkesztő 1923 febr. 1-től JÁSZI Oszkár. Fel. szerk. a lap megindulásakor KONSTANDT Richard, 1920 aug. 31-től TOLLMANN A. J. Ind. 1919 okt. 31-én. Wien. Kiad. Róna Lajos, 1922 okt. 18-tól Barna S. Ny. Vernay, 1923 máj. 23-tól «Vorwärts». Megjel. naponta. Megszűnt 1923 dec. 16-án. 1919. I. évf. 1—49. sz., 1920. II. évf. 1—308. sz., 1921. III. évf. 1—312. sz., 1922. IV. évf. 1—299. sz., 1923. V. évf. 1—293. sz.

5. **Bunkó.** Szerk. NAGY Andor. Fel. szerk. TONWEBEL Károly. Ind. 1921 márc. 12-én. Wien. Ny. Hamburger, ápr. 24-től a Norbertus nyomda «Ipag» osztálya. Megjel. hetenkint. 1921. I. évf. 1—8. sz.

6. **Diogenes.** Fel. szerk. BRAKL Károly, 1923 júl. 28-tól ANTAL I.